

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ไม้ขีดไฟเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นอย่างหนึ่งต่อชีวิตประจำวันของประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป ถึงแม้ว่าจะมีสินค้าชนิดอื่นเข้ามามีบทบาทให้แทนไม้ขีดไฟได้ เช่น ไฟแช็ค (Ligther) เครื่องมือจุดไฟเตาแก๊ส ฯลฯ แต่สินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่มีราคาแพง และมีความยุ่งยากในการใช้มากกว่า เช่น ไฟแช็ค (Ligther) จำเป็นต้องใช้เชื้อเพลิง ไคแก๊สน้ำมันหรือแก๊ส ซึ่งเชื้อเพลิงเหล่านี้มีราคาค่อนข้างสูง ดังนั้น เครื่องจุดไฟเหล่านี้จึงเป็นที่นิยมเฉพาะในหมู่ประชาชนที่มีฐานะดีหรือค่อนข้างดี เพราะเป็นสินค้าที่มีราคาแพงดังกล่าวแล้ว ประชาชนที่มีฐานะปานกลางและฐานะยากจน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าเป็นอันมากในประเทศไทย จึงยังนิยมใช้ไม้ขีดไฟอยู่ เพราะสะดวกและราคาถูก โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ตามชนบท

ปัจจุบัน (ในปี 2521) มีโรงงานที่ทำการผลิตไม้ขีดไฟทั้งสิ้น 12 โรงงาน เป็นโรงงานเก่า 7 โรงงาน และโรงงานใหม่ 5 โรงงาน¹ โรงงานเก่า 7 โรงงานนั้น เป็นโรงงานที่ผลิตมานานและครองส่วนตลาด (Marketshare) ส่วนใหญ่ ไว้อย่างมั่นคง และดำเนินวิธีการตลาดโดยส่งการจำหน่ายผ่านบริษัทตัวแทน คือ บริษัทสหไม้ขีดไฟ จำกัด ส่วนโรงงานใหม่ 5 โรงงานตั้งขึ้นในปี 2519 ถึง 2521

¹ ดำเนินการผลิตในปี 2519 - 2520 3 โรงงาน

ดำเนินการผลิตในปี 2522 2 โรงงาน

เป็นโรงงานที่มีการจำหน่ายแบบอิสระ กำลังการผลิตของโรงงานทั้ง 12 แห่ง ถ้าผลิตเต็มตามกำลังการผลิต จะผลิตได้ประมาณ 109,000 - 110,000 ทีบ/ปี ปริมาณที่ผลิตได้ในปัจจุบัน ประมาณ 80 % ของกำลังผลิตสำหรับผู้ผลิตรายเก่าและ 18 - 20 % สำหรับผู้ผลิตรายใหม่ เมื่อรวมกันแล้วจะผลิตได้ประมาณ 80,000 - 90,000 ทีบต่อปี จากการหาข้อมูลการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศ พบว่าปริมาณความต้องการใช้ในประเทศประมาณปีละ 80,000 - 85,000 ทีบ/ปี จะเห็นได้ว่า กำลังการผลิตและปริมาณที่ผลิตได้ในประเทศ สูงกว่าปริมาณความต้องการใช้ไม้ซี้ดไฟ แต่จากสถานการณ์ที่พบอยู่ในปัจจุบัน มักจะมีปัญหาเรื่องไม้ซี้ดไฟขาดแคลนอยู่บ่อย ๆ นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจำหน่ายไม้ซี้ดไฟ ในราคาที่สูงกว่าราคาควบคุมของรัฐบาล ทำให้ผู้จำหน่ายรายย่อยถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลทำการจับกุมอยู่เนือง ๆ ก่อให้เกิดเป็นปัญหาที่วิพากษ์วิจารณ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ ถึงราคาควบคุมของไม้ซี้ดไฟ คุณภาพของไม้ซี้ดไฟอยู่เสมอ ๆ ว่าเป็นราคาควบคุมที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใดคุณภาพของไม้ซี้ดไฟจึงไม่ได้มาตรฐาน ไม้ซี้ดไฟจากต่างประเทศไม่ได้

ปัญหาเรื่องราคาของไม้ซี้ดไฟ ซึ่งมีการควบคุมราคาตั้งแต่ปี 2517 "ตามประกาศคณะกรรมการกลางป้องกันการค้ากำไรเกินควร ฉบับที่ 81 เรื่องป้องกันการการค้ากำไรเกินควรในสินค้าบางชนิด" (ไม้ซี้ดไฟเป็นสินค้าอันดับที่ 10 ในบัญชีหมายเลข 1 ก. ท้ายประกาศคณะกรรมการกลางป้องกันการค้ากำไรเกินควร) และมีการร้องเรียนขอขึ้นราคาจากผู้ลงทุนนั้น ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อมีการควบคุมราคาของรัฐบาลแล้ว การลงทุนในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟนั้น ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ อย่างไร ซึ่งยังไม่เคยมีการวิจัยถึงผลตอบแทนของอุตสาหกรรมนี้ มาก่อน การพิจารณาผลตอบแทนจากการลงทุนในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟภายใต้ราคาควบคุมของรัฐบาล จะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจของผู้ที่สนใจต้องการจะลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้ นอกจากนั้น การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟในปัจจุบันอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับความเป็นจริงมากที่สุด

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยก็คือ เพื่อให้ทราบถึง
 - 1.1 สภาพโดยทั่ว ๆ ไปของอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ อันได้แก่ บริษัทคู่แข่งที่ผลิตไม้ซี้ดไฟอยู่แล้ว วัตถุดิบ แหล่งที่มาของวัตถุดิบ ตลอดจนกระบวนการผลิตทั้งหมด
 - 1.2 นโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมราคา การส่งเสริมอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟและนโยบายอื่น ๆ ของทางราชการ
 - 1.3 ภาวะการลงทุน ศึกษาถึงรายได้ ค่าใช้จ่าย ผลตอบแทนจากการลงทุนในระยะเวลาที่มีการควบคุมราคา ตั้งแต่ปี 2517 - 2521
 - 1.4 ภาวะตลาด กำลังการผลิต ปริมาณที่ใช้ในประเทศและราคาของไม้ซี้ดไฟ ตลอดจนช่องทางในการจำหน่าย
 - 1.5 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ

2. ขอบเขต (Scope) ของการวิจัย การวิจัยในเรื่องผลตอบแทนจากการลงทุนในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟภายใต้ราคาควบคุมของรัฐบาลนี้ จะวิจัยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่มีปัญหาและเริ่มมีการควบคุมราคา จนถึงปีที่เขียนวิทยานิพนธ์ คือ ปี 2516 - 2521 โดยวิจัยถึงสถานะการณ์ต่าง ๆ และผลตอบแทนของอุตสาหกรรมนี้ สถานที่ทำการสำรวจและขอข้อมูลได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ซึ่งเป็นบริเวณที่โรงงานไม้ซี้ดไฟตั้งอยู่ โดยการสำรวจถึงสภาพของโรงงาน ปัญหาที่โรงงานกำลังประสบอยู่ และข้อมูลประกอบอื่น ๆ จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง คือกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรมศุลกากร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้

เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจจะลงทุนในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟได้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ในการผลิตไม้ซี้ดไฟ เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจว่าจะลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้หรือไม่ เพราะการวิจัยเป็นการวิจัย

ถึงอุตสาหกรรมประเภทนี้โดยส่วนรวม เพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากอุตสาหกรรมประเภทนี้ เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่นแล้ว ควรจะลงทุนหรือไม่

ในการตัดสินใจว่าจะลงทุนในธุรกิจประเภทใด ควรที่ผู้ลงทุนจะต้องศึกษาให้ถี่ถ้วนถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในการลงทุน และวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนที่จะได้รับว่าคุ้มกับเงินลงทุนหรือไม่ เป็นต้นว่า การลงทุนต้องใช้เงินมากหรือน้อยเท่าใด มีรายได้และค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรเงินทุน ตลอดจนการตัดสินใจในการดำเนินการ ในธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนสูงก็ย่อมจะมีความเสี่ยงสูง อุตสาหกรรมไม่ซึ่คไฟเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องมีการลงทุนค่อนข้างสูง นอกจากนั้น ยังมีปัญหาทางด้านวัตถุดิบ แรงงาน ตลาด เครื่องจักร รวมทั้งปัญหาทางด้านราคา ขณะนี้ในอุตสาหกรรมนี้มีทั้งผู้ผลิตรายเก่าและผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งในการวิจัยได้ประมวลข้อมูลจากทั้งผู้ผลิตรายใหม่และผู้ผลิตรายเก่า นับได้ว่าเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจจะลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ จะได้ทราบข้อมูลที่เป็นตัวเลข ได้แก่จำนวนเงินลงทุน รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไร และข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลข ได้แก่ภาวะตลาด ช่องทางการจำหน่ายและอุปสรรคต่าง ๆ มาใช้และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตัดสินใจแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้น ยังเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนที่สนใจจะได้รับทราบข้อเท็จจริงของปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับราคาของไม่ซึ่คไฟ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย